

Tutkintokielen koe

Valintakokeen tutkintokielen koe on kaksiosainen: toisena osana on kirjoitelma ja toisena tiivistelmä. Koe testaa hakijan kykyä suoriutua vaativista kirjoitustehtävistä lyhyessä ajassa. Kirjoitelman tekemiseen on aikaa 90 minuuttia, tiivistelmään 50 minuuttia. Kokeesta voi saada yhteensä 0–8 pistettä. Kummastakin koeosiosta tulee saada vähintään yksi piste, jotta suoritus hyväksytään.

Poliisi on ammattikirjoittaja. Tutkintokielen kokeessa hakijan kirjoittamia tekstejä arvioidaan siltä kannalta, mikä on olennaista poliisin työssä. Poliisilta odotetaan kirjoittajana **varmuutta, selkeyttä ja sujuvuutta**. Näitä asioita painotetaan myös valintakokeessa kirjoitelman ja tiivistelmän arvioinnissa.

Tärkeintä on varmuus: kirjoittaja kirjoittaa yksiselitteisesti juuri sen, mitä hän tarkoittaa, eikä sano vahingossa jotain muuta. Selkeys koskee niin yksittäisiä lauseita ja virkkeitä kuin koko tekstin rakennettakin. Sujuvuus on sitä, että kirjoittaja pystyy vaativissakin kirjoitustilanteissa tuottamaan nopeasti laadukasta tekstiä.

Oikeakielisyysvirheet eivät merkitse valintakokeessa aivan yhtä paljon kuin esimerkiksi ylioppilaskirjoituksissa. Valintakokeesta voi saada hyvät pisteet, vaikka teksteissä olisi moniakin pieniä virheitä, kunhan virheet eivät heikennä tekstin täsmällisyyttä ja selkeyttä.

Perusasioiden – varmuuden, selkeyden ja sujuvuuden – on oltava kaikilla Poliisiammattikorkeakouluun pääsevillä kunnossa. Ansiot joillakin muilla osa-alueilla eivät korvaa näissä perusasioissa ilmeneviä heikkouksia. Siksi kaikki kirjoitelmissa ja tiivistelmissä olevat viitteet varmuuden, selkeyden tai sujuvuuden puutteesta vaikuttavat merkittävästi arviointiin. Mihinkään virheisiin ei arvioinnissa suhtauduta ”vain” huolimattomuusvirheinä, koska jokaisen hakijan oletetaan tarkistavan tekstinsä parhaansa mukaan.

Seuraavilla sivuilla on yksityiskohtaista tietoa kirjoitelmasta ja tiivistelmästä ja niiden arvioinnista.

Voit huomata olevasi poliisin ammatin kannalta parempi kirjoittaja kuin olet osannut ajatellakaan. Voit myös huomata, että joudut kiinnittämään aikaisemmin kuvittelemaasi enemmän huomiota tiettyihin perusasioihin. Oli niin tai näin, joka tapauksessa tutkintokielen kokeeseen on syytä valmistautua perusteellisesti – aivan niin kuin jokainen Poliisiammattikorkeakouluun hakija valmistautuu kuntokokeeseenkin. Perehdy kokeen vaatimukseen ja harjoittele kunnolla etukäteen, niin yllät varmimmin parhaaseen mahdolliseen suoritukseen myös koetilanteessa.

Kirjoitelma

Kirjoitelman lähdeaineistona on seuraava Marko Vesterbackan ja Maija Pajarisen julkaisu:

Avoim mieli ja rikas kartta. Rikosylikonstaapeli Juhani Huotarin näkökulmia kuulustelutaitoon

Kokeessa kirjoitetaan kirjoitelma jostakin annetusta aiheesta. Kirjoitelmassa hyödynnetään lähdeaineistoa muistinvaraisesti: aineisto ei saa olla kokeessa mukana. Hyvässä kirjoitelmassa kirjoittaja käyttää lähdeaineistoa materiaalinaan luontevasti ja luotettavasti, ja kieli on helppolukuista, täsmällistä ja huoliteltua. Kirjoitelman vähimmäispituus on 150 sanaa, mutta hyvät kirjoitelmat ovat usein selvästi pidempiä.

Kirjoitelma arvioidaan asteikolla 0–4. Kirjoitelman arvioinnissa kiinnitetään huomiota seuraaviin asioihin:

- tehtävänannon noudattaminen
- lähdeaineiston näkyvä hyödyntäminen
- oman ajattelun yhdistäminen lähdeaineistoon
- käsittelytavan selkeys ja johdonmukaisuus
- kappalejako
- kielenkäytön täsmällisyys
- oikeakielisyys
- käsialan luettavuus.

Eritasoisten kirjoitelmien kuvauksia

2 pistettä: varman kirjoittajan kirjoitelma

Kaksi pistettä on tavallisin kirjoitelmasta saatu pistemäärä. Tällaisessa kirjoitelmassa ei tarvitse olla mitään erityisiä ansioita, mutta siinä ei saa olla lukemista tai ymmärtämistä vaikeuttavia puutteita. Kirjoittaja sanoo joka kohdassa sitä, mitä tarkoittaa. Kahden pisteen kirjoittaja tuntee omat rajansa eikä sotkeudu sanoihinsa.

Kahden pisteen tekstissä voi olla monia kielivirheitä, jopa perusasioissa (mm. joitakin yhdyssanavirheitä tai alkukirjainvirheitä), jos virheet eivät häiritse lukemista. Kahden pisteen tekstille ovat melko tyypillisiä myös puhekielisyudet.

Tällainen kirjoitelma tuntuu mahdollisista kielivirheistäänkin huolimatta selkeältä ja luotettavalta. Täysin virheetönkin teksti voi olla kakkosen tasoinen, koska 3–4 pisteen saavuttamiseksi vaaditaan myös rakenteellisia ja sisällöllisiä ansioita, ei pelkkää virheettömyyttä.

3–4 pistettä: taitavan kirjoittajan kirjoitelma

3–4 pisteen kirjoitelma täyttää kaikki kahden pisteen kirjoitelman vaatimukset, mutta lisäksi siinä on erityisiä ansioita. Tällainen kirjoitelma on aina helppolukuinen. Tekstin kokonaisrakenne on selkeä ja hallittu. Kirjoittaja yhdistää lähdeaineistoa ja omaa ajatteluaan sujuvasti ja kiinnostavasti. Kirjoittajan hyvä kielitaju näkyy ilmeikkäissä ja osuvissa sananvalinnoissa. Kirjoittaja ilmaisee itseään harkitusti eikä tyydy sanomaan asioita ylimalkaisesti tai ”vähän sinnepäin”.

3–4 pisteen kirjoitelman kieli on huoliteltua. Tekstissä voi olla jonkin verran oikeakielisyysvirheitä, jos virheet eivät häiritse lukemista. Jonkin osa-alueen erityiset ansiot voivat kompensoida oikeakielisyyden puutteita.

1 piste: epätasaisen kirjoittajan kirjoitelma

Myös 1 pisteen kirjoitelmassa voi olla erityisiä ansioita, mutta samalla siinä on huolestuttavia heikkouksia joissakin perusasioissa. Tyypillinen tapaus on pitkä ja lennokas kirjoitelma, jonka kirjoittaja osaa kyllä tuottaa tekstiä hyvinkin sujuvasti, mutta tekstiin jää epätarkkuuksia ja virkerakennevirheitä. Yhtä tyypillinen tapaus on kömpelösti etenevä ja sisällöltään hyvin niukka kirjoitelma, josta näkyy selvästi kirjoittajan tottumattomuus asiatekstin kirjoittamiseen.

1 pisteen kirjoitelman selkeydessä voi olla suuria puutteita, kuten epäluontevia rakenteita ja ilmauksia, hajanaisuutta tai muuta vaikealukuisuutta. Tyypillistä tämän tasoiselle tekstille on, että lukija joutuu lukemaan jonkin kohdan kahteen kertaan siksi, että teksti ei ensi lukemalla avaudu kunnolla. Jossakin kohdassa lukija ei välttämättä edes tiedä varmaksi, mitä kirjoittaja yrittää sanoa, tai kirjoittaja sanoo selvästi jotakin muuta kuin tarkoittaa.

Kirjoitelmassa voi olla sellaisia oikeakielisyydevirheitä, jotka häiritsevät lukemista. Tyypillisiä ovat esimerkiksi lievät virkerakennevirheet, kuten vajaat lauseet ja sellaiset virkkeet, joissa loppu ei sovi täysin yhteen alun kanssa. Tällaisella kirjoittajalla on usein vaikeuksia tarkastella omaa tekstiään ja huomata korjaamista vaativia kohtia, vaikka ne olisivat lukijalle ilmiselviä.

0 pistettä: hylätty kirjoitelma

Hylätyssä kirjoitelmassa eli 0 pisteen kirjoitelmassa on yhdellä tai useammalla osa-alueella suuria heikkouksia. Tekstin rakenne on usein hyvin hajanainen ja sekava. Täsmällisyydessä on häiritseviä puutteita. Kirjoittaja sanoo liian helposti jotakin muuta kuin sitä, mitä hän tarkoittaa. Vaikka lukija tietäisikin, mitä kirjoittaja yrittää sanoa, niin tekstin lukuisat epätarkkuudet vievät lukijan huomion pois tekstin sisällöstä ja herättävät epäluottamusta kirjoittajaa kohtaan.

Oikeakielisyydevirheet johtavat kirjoitelman hylkäämiseen silloin, jos tekstissä on monia sellaisia virheitä, jotka häiritsevät ymmärtämistä. Tällaisia virheitä ovat erityisesti vakavat virkerakennevirheet, kuten kesken jääneet virkkeet tai pelkistä sivulauseista koostuvat virkkeet. Hylkäämiseen voi johtaa myös virheiden huomattavan suuri määrä: jos jokaisessa tai lähes jokaisessa kirjoitelman virkkeessä on jokin virhe, kirjoitelma hylätään. Virheiden paljous kertoo siitä, että kirjoittaja ei osaa lainkaan korjailla omaa tekstiään.

Tehtävänannon noudattamatta jättäminen voi johtaa hylkäämiseen esimerkiksi seuraavissa tapauksissa:

- Kirjoitelman sisältö ei vastaa annettua aihetta.
- Kirjoitelman sisällöllä ei ole näkyvää yhteyttä lähdeaineistoon.
- Kirjoitelma koostuu (lähes) kokonaan lähdeaineiston kopioinnista.
- Kirjoitelmassa ei ole näkyvästi kirjoittajan omaa ajattelua (tai oma ajattelu on hyvin naiivia).
- Kirjoitelma on liian lyhyt.

Tiivistelmä

Tiivistelmän koemateriaalina on 500–1 000 sanan mittainen lähtöteksti, joka voi olla esimerkiksi aikakauslehdessä julkaistu artikkeli. Hakijat saavat lähtötekstin koetilanteessa ja kirjoittavat siitä omin sanoin 100–150 sanan pituisen tiivistelmän.

Tiivistelmän tulee olla selkeä itsenäinen tekstikokonaisuus, jonka lukija voi ymmärtää kaikilta osin, vaikka hän ei tuntisikaan lähtötekstiä. Hyvä tiivistelmä välittää tasapainoisesti lähtötekstin kaikki keskeiset asiat ja tärkeät yksityiskohdat eikä toisaalta sisällä mitään sellaista, mitä lähtötekstissä ei ole. Tiivistelmässä ei tarvitse eikä pidä ottaa millään tavalla kantaa lähtötekstin sisältöön.

Varsinaisen tiivistelmän yläpuolelle kirjoitetaan 10–15 sanan mittainen alkutiivistelmä, jossa lähtötekstin ydinsisältö kerrotaan mahdollisimman kattavasti yhdellä virkkeellä. Alkutiivistelmän lisäksi tiivistelmälle ei anneta muuta otsikkoa. Alkutiivistelmän on oltava täysin asiatyylinen toteava virke. Se ei saa olla esimerkiksi monitulkintainen sanaleikki tai kysymyslause. Myöskään pelkkä lähtötekstin aihepiirin tai alkutilanteen kuvaileminen ei riitä, vaan alkutiivistelmään tulee kiteyttää selväsanaisesti koko lähtötekstin ydinsisältö.

Alkutiivistelmän ja varsinaisen tiivistelmän pituusrajat ovat ehdottomia. Alkutiivistelmän pituuden on oltava 10–15 sanaa ja varsinaisen tiivistelmän 100–150 sanaa, ei yhtään lyhyempi eikä yhtään pitempi. Alkutiivistelmää ei lasketa mukaan varsinaisen tiivistelmän pituuteen.

Tiivistelmässä arvioidaan kymmentä eri osa-aluetta. Jokainen osa-alue pisteytetään asteikolla 0–3. Lisäksi on mahdollista saada yhteensä kaksi lisäpistettä tiivistelmän erityisistä ansioista. Erityiset ansiot voivat siten kompensoida puutteita yhdellä tai kahdella osa-alueella.

Yhteispisteet muutetaan lopullisessa pisteytyksessä asteikolle 0–4 seuraavasti:

• 30–32 pistettä	4
• 27–29 pistettä	3
• 24–26 pistettä	2
• 23 pistettä tai alle	1
• 1 piste kolmesta eri osa-alueesta	0
• 0 pistettä jostakin osa-alueesta	0

4 pisteen tiivistelmää kuvaavat kaikki seuraavat luonnehdinnat:

1. Alkutiivistelmän perusteella saa jo selvän ja oikean käsityksen lähtötekstin sisällöstä. (3 p.)
2. Tiivistelmän perusteella saa selvän ja oikean yleiskuvan lähtötekstin sisällöstä ja painotuksista. (3 p.)
3. Tiivistelmä kertoo kaikki yksityiskohdat oikein. (3 p.)
4. Tiivistelmä sisältää kaikki tai lähes kaikki lähtötekstin keskeiset asiat. (3 p.)
5. Tiivistelmä sisältää vain lähtötekstissä kerrottuja asioita. (3 p.)
6. Tiivistelmä on rakenteeltaan helppolukuinen. (3 p.)
7. Tiivistelmän kieli on pääosin hyvää. (3 p.)
8. Tiivistelmässä käytetyt sanat ja ilmaukset ovat riittävän täsmällisiä. (3 p.)
9. Tiivistelmä on itsenäinen, omin sanoin kirjoitettu teksti. (3 p.)
10. Tiivistelmän pituus on tehtävänannon mukainen eli 100–150 sanaa. (3 p.)

Lisäpisteitä voi saada seuraavista erityisistä ansioista:

11. Tiivistelmä tavoittaa poikkeuksellisen selkeästi ja oivaltavasti lähtötekstin olennaisen sisällön. (1 p.)
12. Tiivistelmän rakenne on poikkeuksellisen sujuva ja hallittu. (1 p.)

Tiivistelmän arvioinnissa käytetään seuraavalla sivulla olevaa lomaketta.

Poliisiammattikorkeakoulu

Tiivistelmän arviointi

Valintakoe __. __. 2011

Hakija			Arvioija				Pisteet (0–4)
Arvioitavat osa-alueet			3	2	1	0	Arviointiperusteita
1. Saako lukija jo <u>alkutiivistelmän</u> perusteella selvän ja oikean käsityksen lähtötekstin sisällöstä?							Alkutiivistelmä on liian lyhyt tai liian pitkä → 1 p. Alkutiivistelmä puuttuu → 0 p.
2. Saako lukija tiivistelmän perusteella selvän ja oikean <u>yleiskuvan</u> lähtötekstin sisällöstä ja painotuksista?							Selvästi väärä tai harhaanjohtava yleiskuva → 0–1 p.
3. Kertooko tiivistelmä kaikki <u>yksityiskohdat</u> oikein?							Tiivistelmä kertoo lähtötekstin yksityiskohtia selvästi väärin → 0–1 p.
4. Sisältääkö tiivistelmä kaikki tai lähes kaikki lähtötekstin <u>keskeiset asiat</u> ?							Tiivistelmästä puuttuu lähtötekstin keskeisiä asioita → 0–1 p.
5. Sisältääkö tiivistelmä <u>vain</u> lähtötekstissä kerrottuja asioita?							Kirjoittaja on lisäillyt tiivistelmään täysin omiaan → 0–1 p.
6. Onko tiivistelmä <u>rakenteeltaan helppolukuinen</u> ?							Rakenne on hajanainen, sekava tai muuten vaikealukuinen → 0–1 p.
7. Onko tiivistelmän <u>kieli pääosin hyvää</u> ?							Tiivistelmän kielessä on lukemista häiritseviä heikkouksia → 0–2 p.
8. Ovatko tiivistelmässä käytetyt sanat ja ilmaukset riittävän <u>täsmällisiä</u> ?							Väriä, monitulkintaisia tai epäselviä sanoja ja ilmauksia → 0–2 p.
9. Onko tiivistelmä itsenäinen, <u>omin sanoin</u> kirjoitettu teksti?							Kopioitu (lähes) suoraan lähtötekstin ilmaisutapoja → 0–1 p.
10. Onko tiivistelmän <u>pituus</u> tehtävänannon mukainen eli 100–150 sanaa?							Pituus on 75–89 sanaa tai 175–200 sanaa → 1 p. Alle 75 tai yli 200 sanaa → 0 p.
Erityiset ansiot (yhteensä 0–2 lisäpistettä)			+ 1	Merkintöjä			
11. Tiivistelmä tavoittaa poikkeuksellisen selkeästi ja oivaltavasti lähtötekstin olennaisen sisällön.							
12. Tiivistelmän rakenne on poikkeuksellisen sujuva ja hallittu.							
Yhteispisteet 30–32	Yhteispisteet 27–29	Yhteispisteet 24–26	Yhteispisteet 23 tai alle	1 piste kolmesta eri osa-alueesta	0 pistettä jostain osa-alueesta		
4	3	2	1	0	0		
Huom.							